

**Synpunkter på Skånes länsstyrelses
yttrande över planförslag Källeberg och
Berga i Eslövs kommun.**

Rana Konsult

www.rana.se

Jon Loman

1 Bakgrund

Eslövs kommun arbetar med två planförslag. Området **Källeberg** ligger just SÖ korsningen vägarna 113 och 17. Här är syftet att "... möjliggöra handel och icke störande industri ..." (Ref. 1). Området **Berga** ligger NV om denna korsning. "Visionen är att skapa en hållbar stadsdel som visar på Eslövs ambitioner som ekokommun - framför allt socialt och ekologiskt. En blandad stadsdel med boende, kontor, service och rekreationsmiljöer" (Ref. 2).. Från länsstyrelsen föreligger två yttranden om dessa planförslag (Ref. 3 och 4).

I länsstyrelsens yttranden finns några punkter som berör inverkan på groddjursfaunan. I yttrandet om Källeberg pekar man på att utbyggnaden, enligt planförslaget, kan påverka vattenföringen i Grybybäcken och till Långakärr i Natura 2000-området Abullahagen. I båda yttrandena framhålls vidare att i närheten av de två områdena har tidigare inventeringar (Ref. 5 och 6) visat förekomst av groddjur, däribland större vattenödlor (-salamander)¹ som ju omfattas av speciellt starkt skydd för sin livsmiljö. Man fäster uppmärksamhet på att även om den inte påvisats leka inom de två planområdena så kan dessa utgöra sommarhabitat eller vandringsstråk. Man påpekar också att arter för sin långsiktiga överlevnad kan vara beroende av ett fungerande metapopulationssystem.

En metapopulation består av ett antal mindre delpopulationer som var för sig normalt är självbärande. Om de är små kan de emellertid lätt dö ut. Detta kan ske genom slumpvisa beståndsfluktuationer om en population är liten och behöver inte bero på någon allvarlig eller bestående miljöförsämring. Om så sker kan delområdet återkolonieras från andra populationer i metapopulationssystemet. P.s.s. kan en metapopulation bestå även om enskilda delpopulationer p.g.a. sin litenhet frekvent försvinner. Detta system är beroende av att delpopulationerna inte ligger alltför isolerat och därför av att det finns lämpliga kolonisationsvägar mellan de för arten gynnsamma habitat där delpopulationerna lever.

2 Uppdrag

Det uppdrag som denna rapport redovisar innebär att ta ställning till, och motivera, huruvida dessa länsstyrelsens synpunkter bör medföra några modifikationer av planförslagen.

Planområdet Berga sträcker sig från väg 17 i söder till Harjagersvägen i norr. I den norra delen finns emellertid en bäck som på våren och försommaren eventuellt vidgar sig till smärre vattensamlingar. Eftersom detta område på sensommaren inte kunnat inventeras med avseende på groddjur begränsas synpunkterna i denna rapport till den södra delen av planområdet Berga, som det framgår av Karta 1 (sist i rapporten).

---

1 Det föreligger fullt förståeligt en viss förvirring avseende namnen vattenödlor och vattensalamandrar. Det finns i Sverige två arter salamandrar, som ju är groddjur och inte har något med ödlor att göra. Trots detta är de hävdvunna namnen för dessa två arter större vattenödlor och mindre vattenödlor. Släktet *Triturus*, som dessa tillhör betecknas som vattenödlor. Under senare år använder man ofta beteckningarna större vattensalamander och mindre vattensalamander för att undvika hopblanding med ödlor. Själv tycker jag kanske att det är (eller i alla fall varit) bättre att hålla sig till ett (ursprungligt) namn och lära sig vad det är för sorts djur.

Den del av de två planområdena som behandlas i denna rapport. Indirekt finns även synpunkter på områdena i norra delen av Berga, längs Grybybäcken och Abullahagen.

Denna rapport lämnar i huvudsak enbart synpunkter på inverkan på groddjur. Ser man till faunan och floran i stort kan helt andra synpunkter på planerna tillkomma.

3 Sekundära effekter sydöst om planområdena

Det är såvitt jag förstår tills vidare oklart hur verksamheterna och de därför aktuella ombyggnaderna av dräneringssystemen kan påverka de för groddjur viktiga miljöer som finns söder om områdena. Förmodligen krävs ytterligare hydrologiska utredningar för att få klarhet i detta och därmed eventuella hot mot groddjurs lekdammar. Jag nöjer mig därför med att något upprepa de fynd och slutsatser som finns redovisade i tidigare inventeringar (Ref. 5 och 6). Placering av dammarna #1-32 finns angiven på Karta 2. Vidare uppgifter om dammarna finns i Ref. 5 och 6. Placering av dammarna #35-39 finns angiven på Karta 3. Vidare uppgifter om dessa dammar finns i Ref. 6.

Damm #15 är lekplats för vanlig groda. I dammarna #16 och #17 leker större och mindre vattenödlor. Damm #20, söder om Grybybäcken är med 400 romklumpar den viktigast lekplatsen för vanlig groda i området. Dammarna #25 och #26 är också viktiga lekplatser för vanlig groda. Dammarna ligger alldeles intill Grybybäcken och kan därför mycket väl komma att påverkas av åtgärder som rör bäcken. Djuren i alla dessa dammar är förmodligen beroende av skogsområdet Snärjet för sina sommarvisten och av att kunna röra sig mellan detta och lekdammen.

I Abullahagens SÖ del ligger den lilla dammen #36 som är en viktig lekplats för större vattenödlor. I den stora dammen #37 leker vanlig groda och sannolikt även åkergroda. Det finns även en stor lekplats för vanlig groda i de grunda vattensamlingarna (#38) SV om den stora dammen. Eftersom de är mycket grunda är de känsliga för förändringar i vattenståndet i den stora dammen, med vilken de har samband genom en liten kanal.

4 Källeberg

I detta område finns inte några dammar. I Lst yttrande (Ref. 3) nämns att där finns två dammar men det torde vara ett skrivfel föranlett av att skrivningarna i Ref. 3 och Ref. 4 är i stort sett överensstämmande. Strax öster om området finns dammar med större vattenödlor (#13, #27).

I området finns vad som troligen är en f.d. mörgelgrav (damm) men som nu är igenfylld med sten. Den skulle kunna vara en bra övervintringsplats för groddjur. Eftersom omgivningarna nu är tämligen i ogynnsamma (åker) är det troligt att både de salamandrar och de grodor som leker i dammarna öster om planområdet tillbringar sitt landliv i Snärjet, sydöst om planområdet Källeberg. Det finns förmodligen tillgång på övervintringsplatser där. Därför bedömer jag att den igenfyllda mörgelgraven inte har betydelse för groddjuren i området. Den kan däremot ha betydelse för andra delar av faunan såsom insekter, mårdjur och smågnagare.

Om, som jag antar, vattenödlorna i dammarna #13 och #27 har sina sommarvisten i Snärjet torde trafik på en ny matarväg till området bara utgöra en måttlig fara för vandrande groddjur. Planområdet gränsar i väster till väg 113 och industriområden. Det är därför mindre sannolikt att vandringsvägar för groddjur går över området.

5 Planområde Berga

Inom planområdet finns två dammar, #31 och 32. I ingen av dessa kunde jag vid inventeringen 2009 hitta groddjur. Fråga är då om de i nuvarande tillstånd ändå skulle kunna utgöra lekplats för, f.f.a., större vattenödlor och p.s.s. var en del i en metapopulations utbredningsområde. Helt omöjligt är det inte men eftersom de ligger på "fel" sida av väg 13 är det mindre sannolikt. Damm #31s närområde är dessutom redan nu mindre attraktivt för groddjur.

Damm #32 har emellertid nu omgivningarna som gör det möjligt för en population av vanlig groda, vanlig padda eller någon av salamanderarterna att utnyttja den, även om man riskerar att en del djur söker sig över vägen ca 300 m österut. Större delen av områdena söder om dammen är visserligen nu föga gynnsamma (f.f.a. odlade fält) och en exploatering skulle bara måttligt försämra för dessa arter. Däremot verkar det närliggande koloniområdet (i synnerhet i nuvarande hävd) och området norr om dammen vara relativt attraktiva för groddjur. Detta skulle inte förbli fallet om dessa områden exploateras. Om man bevarar koloniområdet och de norra områdena oexploaterade och önskar gynna amfibiefaunan skulle man kunna anpassa damm #32 så som anges i Ref. 5². Anpassningen innebär att träd och buskage på södra delen av dammen avlägsnas samt att slänterna kring dammen, inklusive delar under vattenytan, görs mer flacka. I övrigt bör i närområdet (< 30 m) en vildvuxen vegetation behållas/gynnas. Dessa åtgärder skulle gynna förutom grodor, som anges, även salamandrar.

I norra delen av området Berga, strax söder Harjagersvägen, finns våtmarker som skulle kunna hysa lekplatser för groddjur. Det går inte att med säkerhet säga något om detta under den tid (början av september) då denna rapport skrivs.

6 Sammanfattning

1. Det är viktigt att utreda om förändringar i vattenflöden kan påverka befintliga lekdammar söder om planområdena negativt.
2. Jag bedömer att de föreslagna planerna inte påverkar befintliga populationer av groddjur, inklusive större vattenödlor, negativt. Detta avser både populationer inom och utanför planområdena. Slutsatsen gäller med reservation för norra delen av Bergaområdet.
3. Däremot anser jag att för att leva upp till visionen "... visar på Eslövs ambitioner som ekokommun - framför allt socialt och ekologiskt." (Ref. 2) bör man vidta åtgärder för att förbättra damm #32s kvalitéer som lekdamm för groddjur och dess tillgänglighet för människor. Vidare bör större delen av norra Bergaområdet (norr om damm #32) förbli oexploaterat.

---

2 Observera att dammarna 1-29 inventerades våren 2008. Som ett tilläggsuppdrag hösten 2008 bedömdes (men inventerades inte) även dammarna 30-31 och dessa uppgifter finns i rapportversionen med namntillägget "Fullständig version". Våren 2009 inventerades dammarna 30-32 samt dessutom de tidigare ej besökta dammarna 33-39. Dessa uppgifter finns i rapporten Grodinventering i småvatten inom del av Eslövs kommun. Komplettering 2009".

7 Referenser

Ref. 1. Detaljplan för handel samt icke störande verksamheter i Källeberg, del av Eslöv 52:14 m.fl Eslövs kommun, Skåne län. *Samrådshandling*. 2012-06-03.

Ref. 2. Planprogram för del av Eslöv 52:14 m.fl. - Hållbar stadsdel i östra Berga 2012-06-13.

Ref. 3. Samråd om detaljplan för del av Eslöv 52:14 m.fl., inom Källeberg, Eslövs kommun. *Yttrande från länsstyrelsen i Skåne län*.

Ref. 4. Samråd om planprogram för Eslöv 52:14 m.fl. i Eslöv, Eslövs kommun. *Yttrande från länsstyrelsen i Skåne län*.

Ref 5. Grodinventering i småvatten inom del av Eslövs kommun. Fullständig version. *Rana Konsult. Avser inventering 2008*.

Ref. 6. Grodinventering i småvatten inom del av Eslövs kommun. Komplettering 2009. *Rana Konsult*.